

Šimo Ešić

VEZENA TORBICA

MOJA KUĆA

Moja kuća na dva sprata,
a dva sprata k'o dva brata.

Oba duga i široka,
u svakoga po tri oka.

Po tri oka i vratanca –
baš su kao dva blizanca!

Razlika je vrlo mala,
u moj džep bi cijela stala:

Prvi ima podrum – rov,
drugi ima kapu – krov.

Prvi tu, na zemlji, stoji –
drugi zvijezde nebom broji!

Tako živi moja kuća
od svanuća do svanuća.

TIKTALICA

U mom satu
zaključana

živi ptica
Tiktalica.

Tu tuguje
svakog dana
za slobodom
drugih ptica.

I tu ona
vječno sanja
oblakove
bijele skute

i vjetrova
šaputanja
niz seoske
uske pute...

Pa bi htjela
Tiktalica
da otvorim
vrata sata,

da je pustim,
da odleti
do nevida
nepoznata!...

I zato ona
svakog minuta
ključne u vrata
šezdесет puta...

KAŽU MI DA SAM VELIKA

Kaže
čika-Mika:
–Ti si
već velika.

I više
ne smiješ
lutkice
da šiješ!

Al' ja šijem,
čiko,
kad ne vidi
niko...

Kaže mi
i baka:
– Mani se
lutaka!

Ja se krišom
šuljam
da ih malo
ljuljam...

LJUDI I PTICE

Čim čovjek sebi napravi kuću,
umoran, ali sretan do zvijezda,
pod novim krovom skupe se ptice
i počnu sebi svijati gnijezda.

Sjate se vrapci, pa cijeli dan
gnijezde jedan po jedan stan.

Onda golubovi dođu, pa guču
i časkom sebi naprave kuću.

Pod strehom, zatim, brzo naraste
gnijezdo za male, nemirne laste.

Ima li dimnjak još iznad kuće –
gospođa roda tu svije pruće.

I kuću onda svakoga jutra
lepet krila i cvrkut budi,
pa tako dugo i sretno žive
pod istim krovom – ptice i ljudi.

TAKO SMO RASLI

Imao rudar u svom kućerku
sedam sinova i jednu kćerku:
sina Ivana,
sina Živana,
sina Marka,
sina Žarka,
sina Antu,
sina Matu,
sina Ivicu
i lijepu kćerku Andju.

Kada je lijegao noću u krevet,
s njime je išlo i briga devet:
jedna za Ivana,
jedna za Živana,
jedna za Marka,
jedna za Žarka,
jedna za Antu,
jedna za Matu,
jedna za Iovicu
i dvije za lijepu kćerku Andju.

Kad su se rezali komadi hljeba,
uvijek se znalo koliko treba:
jedan za Ivana,
jedan za Živana,
jedan za Marka,
jedan za Žarka,
jedan za Antu,
jedan za Matu,
jedan za Iovicu

i jedan za lijepu kćerku Andju.

Bili su jedno drugom do uha,
kako od zime rudar da čuva
sina Ivana,
sina Živana,
sina Marka,
sina Žarka,
sina Antu,
sina Matu,
sina Ivicu
i lijepu kćerku Andju?

Kad jednom bratu postane kraći,
kaput je taman ostaloj braći:
od Ivana ostane Živanu,
od Živana Marku,
od Marka Žarku,
od Žarka Anti,
od Ante Mati,
od Mate Ivici –
šije se jedino kćerki Andji.

Dok su kaputi tako kraćali,
svi su porasli i ojačali:
i sin Ivan,
i sin Živan,
i sin Marko,
i sin Žarko,
i sin Anto,
i sin Mato,
i sin Ivica,
i lijepa kćerka Andja.

Zatim se lijepe stvari događaju –
rudaru sretnom se unuci rađaju
od sina Ivana,
od sina Živana,
od sina Marka,
od sina Žarka,

od sina Ante,
od sina Mate,
od sina Ivica
i lijepo kćerke Andđe.

Sada ih ima kao u priči
i svaki svakom pomalo liči:
djeca Ivanova,
djeca Živanova,
djeca Markova,
djeca Žarkova,
djeca Antina,
djeca Matina,
djeca od Ivice
i djeca od lijepo kćerke Andđe.

Sad, kada kakve izlete štimaju,
u svakoj zemlji rođake imaju.
Treba se, možda, držati toga –
lijepo je svugdje imati svoga.

MOJE SU BREZE

Breze su moje obično selo –
jednim ih možeš uhvatiti okom,
ali su meni jedino vrelo
s kojeg se napajam životnim sokom
– moje Breze.

Breze su moje k'o ručni rad,
k'o lijepa čipka, vez ili šara,
kao ćilim, k'o cvjetni sad,
kao najljepša stranica iz spomenara
– moje su Breze.

Breze su moje ogromno platno
na kome godišnja doba stvaraju:
prvo ih jeseni boje u zlatno,
pa onda proljeća cvijećem šaraju

– moje Breze.

Breze su moje poput bjelutka,
k'o gnijezdo laste toplo i meko,
al' sve to shvatim onog trenutka
kad odem nekud, odem daleko
– od svojih Breza.

SLASTIČAR

Na željezničkoj stanici
u Bosanskoj Poljani,
živio, ne tako davno,
slastičar Galib Hasani.

Niko ga nije volio,
to ja tek sada znam –
stanica vrvi od ljudi,
a Galib uvijek sam.

Ponekad neko i dođe
na čašu boze il' vode,
uzme poneki kolač,
pojede, plati – pa ode.

Bio je pogrbljen i nagluh,
često su mu se smijali,
dječaci su mu praćkama
i prozore čak razbijali.

A on je, baš tu grupu
dječaka – razbijajuča,
često znao da časti
okrajcima od kolača.

I nastavljao bi da šuti,
nikad se nije tužio,
noću je kolače mijesio,
a danju goste služio.

A prolazili su vozovi,
vagoni, ljudi i dani,
s njima je jednom, zauvijek,
otiš'o Galib Hasani.

Tek poslije, dok smo šetali
oko staničnog trijema,
boljelo nas je jako
što ga tu više nema...

DJECA I TELEVIZOR

U mojoj kući stalno
isti me nervira prizor:
tata novine gleda,
a mama televizor.

A ja bih htio bajku
o vještici sa Griča,
i onu o patuljku,
ali ko da mi ih priča?

Jednom ih lijepo pitam:
"Što će šeširić žiru?"
Oni smrsiše samo:
"Pusti nas sada na miru!"

Jednom hoću u šetnju,
sporo mi teku minute,
želim pričati s nekim,
al' oni samo šute.

Sve mi je manje jasno,
dok trpim slične prizore,
šta će takvima djeca –
imaju televizore!

PROLJEĆE NA STOLU

Jesen se bila uvukla
u šume,
u njive,
u voćnjake
i u ljude.

Putovi bili blatnjavi,
vrtovi bili pusti,
a zrak studen.

Bila je nedjelja.
Skupili smo se oko stola
i čekali
da mama suđe za ručak pomeće.
Odjednom je u našu sobu
ušlo – proljeće!

Mama je unijela stolnjak
sa stotinama cvjetova,
sa suncem
i nebom što se plavi!

Činilo nam se:
ručamo usred proljeća,
na mekoj,
zelenoj
travi...

KAKO NASMIJATI MAMU

Kada je mama ljuta,
tužna il' brižna lica,
tada potamni nebo
i zamru pjesme ptica.

Sunce se tada zbuni,
zaboravi da grijе,
ni potok ne zna teći

k'o što je tekao prije.

Odjednom nisu važne
igračke, ni drugari,
ni škola nije bitna,
ni druge velike stvari.

Onda te samo jedna
važna misao prati:
kako da se, što prije,
opet nasmije mati.

PUTOVANKA

Ozbiljan je tata uvijek
kad se spremo na put,
al' smješka se njegov šešir,
kišobran i kaput.

Raduje se njegov džemper,
košulja, kravata,
jedva čeka putna torba
da šmugne kroz vrata.

Poskakuju nestrpljivo
i cipele – dame,
i kola se obraduju –
daljine ih mame.

Mama ništa ne govori,
samo usne pući,
ja i brat se radujemo
kad se vrati kući.

LJUBAVNA Pjesma

Kad god mi ljubavna pjesma
u moje pero doleti,

ja se njih sjetim.

Nerazdvojni su bili
od prvog sunčevog zraka
do mrklog mraka.

Čim nešto malo
jedno od njih zaboli,
i drugo se razboli.

On joj je tepati znao,
kosu joj milovao
i cvijeće brao.

Ona je njemu spremala pite,
kolače, supice
i druga lijepa jela.

Takve ljubavi
nije bilo
u devet sela!

I čim u svome Peru
osjetim ljubavne zvuke,
sjetim se kako su se
držali za ruke
i kako su bili skupa
od jutra, pa do mraka...

Pitate ko –

MOJ DJED I BAKA!

PRED MOJOM KUĆOM

Pred mojom kućom u bujnoj travi
živjelo trideset hiljada mravi:
mravi kovači,

mravi nosači,
mravi pjevači,
mravi kosači,
mravi pastiri,
mravi kuriri,
mravi berači,
mravi perači,
mravi vozači,
mravi monteri, i brojna njihova djeca.

Mene je stalno boljela glava,
od njih se nije moglo da spava.
Već ranim jutrom svira im budnica
i onda počinje prava ludnica:
kovači sijevaju,
nosači nose,
pjevači pjevaju,
kosači kose,
pastiri se dovikuju,
kuriri ih nadvikuju,
berači beru,
perači peru,
vozači šofiraju,
monteri montiraju,
a djeca njihova brojna otvore polja bojna!

I tako vazdan nesnosna buka,
prosto da te uhvati muka.
Još pred mrak sami, kad će večera,
svi krenu u kuću – u kradu šećera!
Mravi kovači,
mravi nosači,
mravi pjevači,
mravi kosači,
mravi pastiri,
mravi kuriri,
mravi berači,
mravi perači,
mravi vozači,
mravi monteri, i brojna njihova djeca.

Na kuću krene najezda prava
trideset hiljada gladnih mrava!

Izdržim i to zavitlavanje,
krenemo, zatim, svi na spavanje.
I taman pomislim – neće me brkati,
kad oni počnu glasno hrkati!
Mravi kovači – strašni hrkači,
mravi nosači – kao hajkači,
mravi kosači – šište li, šište,
mravi pjevači – pište li, pište,
mravi pastiri – kao motori,
mravi kuriri – ko kompresori,
mravi berači – kao trubači,
mravi perači – kao brusači,
mravi vozači – kao šoferi,
mravi monteri – kô transporteri,
a brojna djeca, žene i babe
glasni i dosadni – kao žabe!

Žalbe sam slao na razne strane:
putaru Marku,
šefu ciglane,
žalio sam se
i vodovodu
da mravi iz kuće
neće da odu,
pomoć sam tražio
od policije,
al' ništa, ništa
pomoglo nije.
I šta će drugo, na kraju velim –
pokupim stvari i, evo, selim!...

CVJETKO

Te večeri otac nas okupi oko sinije i, krijući oči, reče da je prodao Cvjetka.
– Uzeo sam kaparu, a Zijad sutra iz grada dolazi po tele. Do podne ga moramo zaklati i

srediti.

Kao da nas bičem ošinu, trgosmo se na ove hladne očeve riječi i počesmo ga uglas moliti da to ne čini. Ni naše suze ga, međutim, nisu smekšale. Otac je, izgleda, imao golem razlog koji mi, djeca, nismo mogli dokučiti ni razumjeti.

San dugo nije došao u naše postelje te noći. Prevrtali smo se i okretali, smišljajući kako da spasimo Cvjetka, ali smo bespomoćno dočekali sutrašnji dan.

Prvi put se tatinom prijatelju Zijadu u našoj kući niko nije obradovao.

– Koliko ti je tele, domaćine? Hoće li moći stati u moj prtljažnik? – upita Zijad tatu izlazeći iz auta.

– Dobro mi došao, Zijade – mirno ga pozdravi otac.

Sjeli su zatim za sto pod lipom ispred kuće. Tu se Zijadu najviše sviđalo. Uvijek, kad bi tu sjedao, ponavljao bi mom ocu:

– Eh, kad bih mogao ovo parče dvorišta prenijeti sebi u grad!...

I nami je bila draga lipa u dvorištu. Sad bismo je, međutim, dali Zijadu zajedno sa stolom i zemljom oko nje, samo da nam ostavi Cvjetka. Jer, Cvjetko nije bio obično tele. On se igrao s nama, naučio nam je jesti iz ruke, volio je da ga mazimo i bio poslušan kao kuće. Kao da je razumio sve što mu se kaže. Kad je bio posebno dobre volje, nije branio čak ni da ga jašemo.

U pismu sam ti sve objasnio – reče otac kad počeše razgovor o Cvjetku. – Cijenu si prihvatio, ali ti moram reći da tele svojom rukom nisam mogao zaklati. Nisam mogao... a ni djeca mi ne bi oprostila...

– Ti znaš, Ivane, ja se u taj posao ne razumijem – reče Zijad.

Taj mali nesporazum kod nas, djece, probudi nadu da bi se Cvjetko mogao spasiti, pa se još više primakosmo stolu pod lipom, tobože, zanijeti igrom.

– Znam – reče otac povukavši dugačak dim cigarete. – Zato sam pozvao komšiju Vitu. Svakog časa bi trebao doći...

– Vitu?! – izletje nekom od nas uzdah razočarenja. Otac to ču.

– Šta je, prislушкиjete, a?! Hajde, hajde...! – blago nas poče tjerati od stola pod lipom.

Mi se, neveseli, odmakosmo.

Vito je bio majstor za sve. Izrađivao je stolariju, pravio nove i popravljao stare cipele, razumio se u kovački, limarski i ko zna kakav još zanat, a ujesen kad su se klale svinje, najčešće je vodio stručni dio tog mesarskog posla.

– Imam ideju! – iznenada će polušapatom moja sestra.

– Kakvu, govor!

– Neka neko od nas otrči do Vite i neka mu kaže da Zijad iz grada nije ni došao i da se tele neće klati.

– Pametno! Evo, ja ћu časkom otrčati! – oduševljeno rekoh i pođoh.

Ali, već je bilo dockan. Niz put je svjetlucalo na suncu sjajno sječivo Vitinog mesarskog noža.

Pod lipom ne sjedješe dugo. Trgnuše još po jednu, pa podoše ka štali. Mi, djeca, krenusmo za njima, ali nas otac vrati u kućno dvorište. Tu se pokačismo na plot kao čavke sa

zebnjom očekujući šta će se dogoditi.

U štalu je ušao samo otac. Čuli smo kako odvezuje Cvjetkov lanac i kako tapše Milavu. Ona, kao da sluti nesreću, muknu tri puta. U nama bolno odjeknu otegnuti kravlji muk, zarismo glave između parnaka, a vidik nam se zamagli i razli. Suze više nismo ni mogli zaustaviti. Kroz njih smo gledali kako Vito prihvaća Cvjetkov ular iz tatine ruke i kako ga vodi pod krušku.

Cvjetko je nekoliko koraka išao poslušno, a onda veselo poče mahati repom i poskakivati oko Vite. Da ga umiri, Vito ga poče milovati po vratu i po tjemenu, ali se to Cvjetku svidje, pa poče blago čelom udarati u Vitinu ruku, kao da se bode s njom.

I tako korak po korak, u toj čudesnoj igri, stigoše pod krušku. Tu se Cvjetko umiri, kao da je odjednom shvatio da ga ovi ljudi nisu poveli u šetnju i svojim krupnim pametnim očima pogleda Vitu.

Vito premjesti nož iz lijeve u desnu ruku i poče se namještati kako bi mu bilo zgodnije. Cvjetko isteže vrat, primaće se, onjuši Vitinu ruku u kojoj se caklilo oštro sječivo, i liznu je nekoliko puta, kao što to čini pas kad se umiljava gospodaru. Vito iznenađen zastade, a onda naglo trže ruku i zamahnu. Mi pokrismo oči rukama i čusmo tup udarac noža – u drvo!

– Ne mogu, Ivane! Ja ovoga ne mogu zaklati – čusmo zatim Vitu i vidjesmo gdje kleći pred teletom i upire čelom u Cvjetkovo čelo.

Iznad njih, zaboden u kruškovo stablo, drhtao je dugački mesarski nož.

APRIL IDE...

APRIL IDE

Ustaj, ustaj,
april ide,
oba mu se
krila vide:
jedno krilo
prezeleno,
drugo krilo
prešareno!

Ustaj, ustaj,
april zove
da u igre
podeš nove,
da sa neba
skineš dûgu
i zamijeniš
srećom tugu!

Ustaj, ustaj,
pa poleti,
kao što i
april leti:
od šumice
do vrtića,
od travčice
do cvjetića!...

Leti skupa
s leptirima –
na hiljade
sad ih ima!
Drugi put se
predaj sjeti –
sada samo
leti, leti!...

A ako ti
fale krila –
posudi ih
od aprila!...

ŠTA SVE LETI?

– De razmisli, pa se sjeti:
šta sve leti, šta sve leti?

– Leti, leti, leti...
ptica!

– Kad u kavez, kad u žicu,
zarobimo čilu pticu,
de se sjeti, de se sjeti
šta će onda sve da leti?

– Onda leti, leti...
vjetar !

– Kad u kavez, ljutu žicu,
zarobimo čilu pticu,
kada u džak od dva metra
uhvatimo krila vjetra,
de se sjeti, de se sjeti:
šta će onda sve da leti?

– Onda leti...
avion!

– Kad u kavez, ljutu žicu,
zarobimo čilu pticu,
kada u džak od dva metra
uhvatimo krila vjetra,
i kad, brze i smione,
pokvarimo avione,
de se sjeti, de se sjeti:
šta će onda sve da leti?

– Onda leti, leti...
leptir!

– Kad u kavez, ljutu žicu,
zatvorimo čilu pticu,
kada u džak od dva metra
uhvatimo krila vjetra,
kada, brze i smione,
pokvarimo avione,
kad na cvijetu pokraj vira
klonu krila tog leptira,
de se sjeti, de se sjeti:

šta će onda sve da leti?

– Onda leti, leti...
zmaj!

– Kad u kavez, ljutu žicu,
zarobimo čilu pticu,
kada u džak od dva metra
uhvatimo krila vjetra,
kada, brze i smione,
pokvarimo avione,
kad na cvijetu pokraj vira
klonu krila tog leptira
i kad igri dođe kraj,
pa na zemlju padne zmaj,
de se sjeti, de se sjeti –
šta će onda sve da leti?!

– Onda leti, onda leti...

Onda leti
ova pjesma
iz mog kraja
u tvoj kraj,
a u pjesmi,
a u pjesmi
leti pozdrav
u zavičaj...

OGRLICA

U vrtu je
jedna lala
jutros čudno
zasijala.

Zaiskri joj
ispod vrata,
kao da je

sva od zlata,
čudno lijepa
o g r l i c a –
lala planu
k'o žar-ptica!

A otkud joj
o g r l i c a?

To je jedna
paučića
obmotala
oko lale
dvije niti
tanke, male,
pa se na njih
pohvatale
(dok je Mjesec
pleo kose)
sitne kapi
bistre rose...

POZIV NA RUČAK

Ispod trešnje, što miriše
po cvijetu i medu,
mravića je baka zvala
mraviće da jedu:

– Hajde, hajde, unučici,
pripremljen je sto.
Dosta igre, trebali bi
i pojesti što.

– Čekaj malo, draga bako,
makar pet minuta! –
ponoviše uglas mravi
nekoliko puta.

– Brže, brže, supa čeka
i stotinjak mrva.
Nećete li, neka znate,
počastiću crva!

A mravčići ispod bulki
i ljutića žutih:
– Evo, evo, već trčimo!
Što se odmah ljutiš?!...

RADNI DAN JEDNOG VJETRA

Vjetar se često probudi rano,
dok je još uvijek nebo zvjezdano,
pa brzo skoči, umije lice
i – šta će prvo? – buditi ptice!

Zatim sa lišća
izbriše rosu,
pa se razleti
po sjenokosu:
ukrade prašnik
od snenog maka,
namigne veselo
horu cvrčaka,
povuče za nos
strašnog bauka,
prodrma krevet
jednog pauka,
zavrći listić
na jednoj šljivi,
probudi leptira
na jednoj njivi,
čvrkne klobučak
jednoj gljivici
i otme balon
malom Ivici,
nestašno kucne
bubanj od žira,

a zatim piće
vode iz vira.
Iz šumskog stana
istjera ose,
pa zatim brezi
zamrsi kose...

Na kraju jutra
svojim nemicom
takne oblačak
što juri svemirom,
onda ga primi
u krošnju kruška,
gdje vazdan puše,
pirka i šuška.

Pred samo veče umoran žmirne
na kraju neke šumice mirne,
legne i sanja do samog jutra
kako će opet trčati sutra...

PROLJEĆE UZ RIJEKU

Ujutro s prvim sunčevim zracima
bude se ptice po vrbacima
goneći pjesmama tragove sna.
Zatim brzaci življe poteku,
mrmorom zvonkim razbude rijeku
i malog raka sa njenog dna.

A onda dan se razvašari...
Sunce raskošno počne da žari –
čini se: s neba žut potok teče...
Ribice počnu čudesne igre,
virovi riječni postaju cigre –
sve dok ne padne veče...

Kad veče igru otme od dana,
tad Mjesec išeta iz svoga stana

u pratnji prekrasne zvijezde Danice,
pa se vozucka u zlatnoj kočiji
od jedne do druge nebeske stanice...

A za to vrijeme vjetrić nad rijekom
miluje vrbu ručicom mekom
i drijema račić na rječnom dnu.
Dok Mjesec u rijeci ogleda lice,
stanu brzaci, zaćute ptice
i sve se preda snu...

DUGH

Nebo mutno i sjetno kao mog oka zjena,
satima kišu lije na sela tiha i snena.

A onda sunce virnu kroz oblak iznad luga,
nenadano, k'o sreća, na nebu procva dûga.

Zasja kao što radost sija u dječijem oku,
vrati ljepotu nebu i bistri tok potoku.

Vrati nadu u sreću leptiru, ljubičici,
a vjeru u život i pjesmu – cvrčku, meni i
ptici.

Ali potraja kratko na nebu poslije kiše,
onda se negdje izgubi i ne vrati se više...

ŠUMAR

Njega slavuj cvrkutom budi,
prije sunca i prije zore,
pa mu tiho, kradom od ljudi,
okači radost na sve prozore.

U šumi svi ga znaju po redu:
drag je potoku, zekama, cvijeću...

Njemu srne iz ruku jedu
i ptice mu na pušku slijecu!

Sav je zelen dok šumom stupa
i srce mu je zeleni vir,
pa zato osjeti kad list propupa
i kad na hrastu iznikne žir.

On tačno zna gdje jelen šeće,
kud leti leptir, šta rade laste,
on zna kako diše drveće,
koliko koja grana naraste...

Jezdi šumom gord i zanesen,
radosna srca i vedra lica,
zato u glasu kući doneše
šumor lišća i cvrkut ptica.

O LIPI

Još nije s time načisto svijet –
da lije lipa drvo il' cvijet.

Jer, ona s proljeća, izgleda prvo
kao i svako normalno drvo,
ali čim proljeće pred ljetom padne,
sva se u cvijet i miris dadne.

Tada joj krošnja postane medna
poslastičarnica osa i pčela
i prava košnica koja miriše
u deset šuma i devet sela!

A onda prođu vrućine ljetne
i jesen lipi u krošnju du'ne,
pa joj se lišće i grane cvjetne,
kao maslačci počnu da krune.

Tada je lipa ponovo drvo –

cijele se zime mrzne, al' sanja
kada će ponovo granuti sunce
i doći bajno doba cvjetanja...

Zbog toga ostaje tajna za svijet,
da lije lipa drvo il' cvijet.

O ZOVI

U moje djetinjstvo
uvijek me zove,
gdje god ga sretnem –
stabalce zove.

Odmah me sjećanja
skole i stišću,
k'o da ih čitam
na njenom lišću.

Sjetim se kako me
u srce dirala
jedna stara
zovina svirala,
kako se ni do noćnih
svjetlucaljki
nismo razdvajali
od njenih pucaljki,
kako su cvjetovi
znali da traju
po cijelu zimu
u toplom čaju...

Šta ne bih dao
kad bi se čule
one note
iz stare frule,
kakvu ne bih
cijenu platio
kad bih se, načas,

pucaljki vratio,
koliko danas
dao bih sjaja
za onu šolju
zovinog čaja?!...

U moje djetinjstvo
uvijek me zove,
gdje god ga sretnem,
stabalce zove.

Ovo malecko
i krhko
drvce
lako čovjeku
sraste
za srce...

O BREZI

Ima nešto u kori breze,
nešto skriveno, toplo i meko,
kao da neko tajni vez veze,
kao da čara pod korom neko.

Zbog toga breza i tmurnog dana,
stoji k'o suncem sva obasjana.

Ima nešto u njenoj kori,
životno, vrijedno k'o zjena oka,
kao da u njoj voda žubori
najtajanstvenijeg gorskog potoka.

Zbog toga breza, noću i danju,
provodi vrijeme u šaputanju.

Ima nešto u njenoj srži,
nekakva sila i snaga neka,
nešto što je vječito drži

kao što nada drži čovjeka.

Zato joj grane ka suncu hrle –
jednom će stići da ga obgrle!...

TREŠNJA

– DOBRO JUTRO! –
kucne mi u prozor trešnja
tek rascvjetanom granom.
– Vrijeme je da ti mirišem
zajedno s jorgovanom.

I mirisale su dugo
njene latice cvjetne.
Onda me, jednog dana,
opet na prozoru sretne:

– DOBAR DAN! –
stidljivo reče i strese
pregršt trešanja u moje krilo.
– Ima ih dosta! –
i, zbilja, i za komšiluk je bilo.

Vrijeme je i dalje išlo,
a ona nije makla...
Jednu večer mi, opet,
kucnu tiho u stakla:

– DOBRA VEČER! –
na pozdrav mi šušteći
mahnuše njene grane.
– Stari se... Bježi mi lišće
na sve četiri strane...

I, zaista, lišće joj sletje
i po vrtu se rasu...
A jedne noći opet se javi
s prizvukom tuge u glasu:

– LAKU NOĆ!...

Nešto mi je kraj srca hladno,
čini se – neće proc'!
Ko zna da li će cvjetovi moji
ikada više doć'...
LAKU NOĆ... LAKU NOĆ...

Nije se javljala više,
jedne noći je pala.
Al' je kraj njenog panja
mladica isklijala...

BEHARLI KOŠULJA

Velika
trešnja kraj moje kuće
raskopča svakog proljeća
svoju cvjetnu košulju
i zagolica mirisom
još pospane
pčele u košnicama.
One, kao općinjene,
polete u njenu krošnju
i zuje povazdan
kao da zlatne sunčeve niti
upredaju u sitno grumenje
budućeg voska.
Kad sunce zađe i pčele odlete
u svoja medena gniazda,
trešnja ne zakopča
svoju beharli košulju,
nego raširi njedra
ne bi li se u njih
s
k
o
t
r

lj
a
l
a
i neka zvijezda...

PLAČE U PARKU TRAVA

Plače u parku trava,
suza joj suzu stiže,
došla nekakva sprava,
pa striže li je, striže.

"Nije mi što me kosi",
plačući uzdiše trava,
već što me neće jesti
ni konj, ni vo, ni krava.

Bilo bi divno da sam
na nekoj livadi rasla,
čupkala bi me ovca
i krava bi me pasla.

I kosom kad bi me kosili,
skupili bi me u plast,
pa bi me cijele zime
krave jele u slast.

A krave daju mlijeko,
od mlijeka djeca rastu...
Bilo bi, zaista divno,
da sam u nekom plasty.

Ovako – moram da plačem,
jer nema gore sreće:
čim me pokosi sprava,
strpat će me u smeće..."

I plače trava, i plače,

u sjenci visokih zgrada,
puklo joj zeleno srce –
miriše pola grada...

KAKO JE PROCVJETALA PRVA VISIBABA

Zima više nije mogla ostati. Dolazilo je sunce i prijetilo da će je svu istopiti. Zato je pokupila krpice preostalog snijega, ogrnula se mrazevima, uzjahala pomamnog Sjeverca i pošla u hladnije krajeve.

Jednoj pahuljici se, međutim, nije odlazilo. Ona se tokom zime sprijateljila sa suhim listom i hrastovim žirom i nije ih željela ostaviti. Osim toga, oni su joj cijele zime divno govorili o suncu, pa je zaželjela sačekati i vidjeti tog princa kome su se list i žir divili i radovali. Zato se, kad je Zima počela skupljati posljedne snježne krpice, brzo sakrila pod suhi list s kojim se sprijateljila.

– Izlazi odatle! – vikala je Zima, kojoj se, ipak, nije uspjela sakriti. – Izlazi, ili ću narediti ljutitom Sjevercu da te potpuno zaledi!

Ali pahuljica nije htjela izaći. Zima taman zamahnu rukom da naredi Sjevercu kako će kazniti malu neposlušljivicu, kad kroz granje zablista sunce i natjera ih u bijeg.

Pahuljica je, malo kasnije, plašljivo provirila ispod lista. Pred njenim očima se u jednoj kapljici divno presijavao sunčev zračak.

– Koliko je tu boja! – uzdahnula je očarana pahuljica. – Ne žalim se istopiti, kad sam vidjela takvu ljepotu!

– Ne, nećeš umrijeti! – reče joj sunčev zračak, kome su godile pohvale. – Ti si mi se u ovoj šumi prva obradovala i zato te neću istopiti, nego nagraditi.

Zračak zatim načini čarobni pokret, dotače pahuljicu i pretvori je u nježni zvonasti cvijet. Od tada sitni bijeli cvjetovi na kraju svake zime dočekuju sunce i prvi ga pozdravljaju.

VEZENA TORBICA

VEZENA TORBICA

Prisvojila je sve boje jeseni,
sve boje kanarinca

i sunca,
djetlića
i pjetlića,
sve boje livade u cvijetu –
pa je postala
najšarenija na svijetu!...

PUŽIĆ TOŠO

Riješio je pužić Tošo
da sa mora,
preko gora,
stigne pješke
čak do Češke!

Pošao je na put dug
i išao, išao, i išao, išao...
sto koraka otišao,
pa je stao.

Nije znao
pužić Tošo –
kud je poš'o!

MUSKETAR

Odlučio mišji car
da postane musketar,
pa k'o kakav fićfirić
nakrivio šeširić.

HI-HI-HI,
HA-HA-HA:
KO JE KAO
ŠTO SAM JA!

Uniforma tu je sva,
a o bedru mač se sja.

Kad me vide, sve će mačke
da pobjegnu naglavačke!

HI-HI-HI,
HA-HA-HA...
NIKO NIJE
KAO JA!

Gledao ga mačor stari
kroz velike naočari,
pa ga samo šapom čvrknu –
i caru se odmah smrknu...

HI-HI-HI,
HA-HA-HA...
ETO, TO JE
PRIČA SVA!...

ČOVJEK I KRAVA

Č o vj e k:

– Zdravo, gospođo kravo!
Reci, je li ti pravo
što te hranimo travom,
što te pojimo Savom,
što te ne častimo kavom,
šampitom ili baklavom?

K r a v a:

– Jeste, meni je pravo
što me hranite travom,
što me pojite Savom,
što me ne častite kavom,
šampitom ili baklavom,
ali mi nije pravo
što me nazvaste – kravom!

PJESNIK I MIŠ

Pjesnik:

– Eto kiše, eto kiše!
Svakog trena pada više,
loše nam se svima piše!
Bježi, miše!

Miš:

– Neka kiše, neka kiše!
Lakše se diše
poslije kiše.

Pjesnik:

– Evo kiše, evo kiše!
Kapljice nas poškropiše,
na glavu nam skočiše,
košulje nam smočiše,
kapute promočiše!
Bježi, miše!

Miš:

– Neka kiše, neka kiše...
Sve miriše
poslije kiše.

Pjesnik:

– Evo kiše, evo kiše!
Oblaci je izručiše,
sve jarkove popuniše,
sve pčelice poplašiše,
sve cvjetove poplaviše!
Bježi, miše!

Miš:

– Neka kiše, neka kiše...
Sunca je više
poslije kiše.

Pjesnik:

– Evo kiše, evo kiše!
Mlazevi se na nas sliše,
potopiše, poplaviše,
promočiše, poplašiše!
Bježi, miše!

Miš:

– Pjesniče, brate, to je sramota
šta pisci rade od mog života!
To nema smisla, dosta je više!
Gdje god se govori, gdje god se piše
makar o jednom jedinom mišu,
smislite uvijek mačku il' kišu!
Zar ne bi mogla ta vaša lira
smisliti kakav komadić sira?!

I zar nemate srca ni trunke –
opjevajte me uz komad šunke!

Pjesnik:

(koji se zvao Pavao,
nije nikakva znaka davao,
probljedio je kao kreč
i nije rekao nijednu riječ).

**NIJE REKAO,
ALI JE KASNIJE ZAPISAO:**

U jednoj prelijepoj malenoj kući,
u koju mačka ne može ući,
ozidanoj od čistog sira,
živio sretno miš zvani Ćira.

Ne morate mi vjerovati ni trunke,
ali u drugoj kući od šunke,
smještenoj negdje iza ormara,
stanovala je mišica Mara.

Sada u većoj kući, od sira,

pokrivenoj šunkom k'o slamom,
stanuje sretni tata – Ćira
sa još sretnjom Maricom – mamom
i sa najsretnijim: Grišom i Mišom,
Grickom, Šickom i Necom –
njihovom lijepom djecom...

UČITELJICA

Nije lako biti učiteljica 38 đaka,
svakog jutra treba reći "dobro jutro"
za 38 djevojčica i dječaka.
Kada odlaze kući, mora da ima strpljenja
38 puta kazati "do viđenja".
A tek na svakom času – to su podvizi pravi:
38-oro djece pomilovati po glavi,
38 pitanja da postavi,
38 puta greške da popravi,
38 đaka u jedan hor da grapiše,
38 lijepih ocjena da im upiše!
38 puta, i to joj je u službi,
ponekad mora da uputi primjedbi ili tužbi.
38 puta da trpi roditelje
na roditeljskom sastanku, i da im sluša
želje.
A na kakvoj je tek muci dugačkoj
na nekom putovanju, na ekskurziji đačkoj!

To vam je, stvarno, nezgodno skroz:
38 đaka mora da smjesti u voz,
38 puta provjeriti da li je sve u redu,
38 briga da se svi lijepo provedu,
38 puta mora viknuti: "Pozor!
Ne trčite po vozu,
ne naginjite se kroz prozor!"

A kada dođu u hotel, tamo u neko doba,
ona mora vidjeti ima li dovoljno soba,
i, onda, kad se smjeste, nastanu brige

mnoge:

38 đaka ima po dvije noge,
pa, pošto njeni đaci nisu u svojoj kući,
valja im noge oprati i pidžame im obući,
38 puta zube im mora prati,
38 puta pusu im mora dati,
obveza se dalje jedna za drugom reda:
svakome koji liježe mora češkati leđa,
38 puta mora im mazati kriške,
38 puta da ih vodi da piške,
38 kreveta mora da im namjesti,
38 nemirnih u njih lijepo da smjesti,
odjednom mora čuti 38 zahtjeva,
38 uspavanki mora da im otpjeva!

I tek kad i posljednji zaspi,
ako joj se posreći,
i ona može malo odahnuti i leći.
Nije lako biti učiteljica 38 đaka,
nije lako voditi toliku klapu,
zato molim pljesak za vašu učiteljicu,
a ja joj – skidam kapu!

TAJNA

Gordana je na prvom času, pod klupom pronašla papirić. Uzela ga je, odmotala, zatim se zarumenjela i stavila ga u džep od kecelje.

– Šta ti je to? – tiho je upita drugarica iz klupe.
– Ne mogu ti reći. To je moja tajna. Na prvom odmoru svi su već znali da Gordana ima tajnu.

– Kakvu to tajnu imaš? – šapatom je upita Marica.
– Našla sam pod klupom pismo.
– Od koga?
– Ne mogu ti reći. To je moja tajna.

Zatim je počeo drugi čas. Na drugom odmoru svi su već znali da je Gordana dobila pismo.

– Ko ti je poslao pismo? – tiho je upita Anica.
– Goran! – šapnu joj Gordana na uho da niko ne čuje.
– A šta piše, šta ti piše?

– Ne mogu ti reći. To je moja tajna... – reče Gordana i sjede na svoje mjesto, jer je već zvonilo za treći čas.

Na tom času se mnogo šuštalo i šaputalo, a na sljedećem odmoru svi su već znali da je Gordana dobila pismo od Gorana. Ali niko nije znao pravu tajnu – šta u pismu piše.

Svi su Gordanu salijetali da im to kaže. I Nevenka, i Slavica, i Nihada, pa čak i Ranko i Slaviša, ali je Gordana samo odmahivala glavom:

– Ne trudite se uzalud. Ne mogu vam reći. To je moja tajna...

Kad su se oni razišli, Gordani je prišla Mirsada, povukla je ustranu i rekla:

– Ja sam ti najbolja prijateljica u razredu. Meni možeš reći šta ti to Goran piše.

– Ne mogu ti reći – reče Gordana. – Tajne se ne govore, one se šapuću na uho, da niko ne čuje.

– Pa, šapni mi onda! – nasmija se Mirsada. I Gordana je počela da šapuće. Tiho, kao što se samo tajne šapuću:

– Su, su, su...

A šta joj je to Gordana šaputala? E, to vam ni ja ne znam reći. To je ostala – t a j n a.

ŠTA SVE UJAK TREBA ZNATI

ŠTA SVE UJAK TREBA ZNATI

Nisam htio, šta će kriti –
al' moradoh ujak biti.

A šta znači ujak biti,
reći će ti da znaš i ti:

Kad si ujak, moraš znati
zašto tata nije – mati,
zašto rastu brci tati,
zbog čega je magla – siva,
što na krušci nema – šljiva?!

Ujak mora da se sjeti:
zašto i slon ne poleti,

zbog čega je šišmiš slijep,
šta će konju – konjski rep?!

Ujak mora sve da shvata,
mora biti akrobata
i vještine znati mnoge:
hodanje na četir' noge,
premet, kolut, stoj na glavi
(i u sobi i na travi)
mora dobro i da skače,
da mjauče i da njače,
da rže i kukuriče,
i – da priča lijepo priče!

Kad moradneš ujak biti,
sve ćeš ovo znati i ti!

Potpuno je isti vic,
ako moraš biti – stric!...

PITALICA I SKITALICA

Dvije dobre drugarice,
nerazdvojne, takoreći,
izgubile jedna drugu
kad su htjele Bosnu preći.

Prva od njih čudna bješe,
zvali su je PITALICA,
i druga je bila čudna,
a zvala se SKITALICA.

Počele su da se traže
niti brzo, nit' polako,
a sve to je izgledalo
posve čudno – evo kako:

PITALICA – pitala,
SKITALICA – skitala:

dok je prva pitala
kud je druga skitala,
druga je već skitala
kud je prva pitala!...

Očekujem od vas vijesti:
DA LI ĆE SE NEKAD SRESTI?

MANJAK

Od
danas
je
u
ustima
Vanje
jedan
stanovnik –
manje!

VIŠAK

Od
juče
je
u
ustima
Miše
jedan
stanovnik –
više!

HAJDEMO PRAVITI SMIJEH

– Hajde smijeh da pravimo!

– Kako se smijeh pravi?

- Najčešće se rađa u glavi,
može se naći u travi,
a može se spremiti i u tavi.
- Ima dosta glava,
al' smijeh u njima spava.
- Ovdje je beton, nemamo travu...
- ...ali imamo veliku tavu.
- Divno! Tavu ćemo da stavimo
i u njoj smijeh da spravimo!
- A od čega se smijeh pravi?
- Ako se kiselkast smijeh želi,
stavi se najprije kupus kiseli.
- Uh, nećemo taj!
- Ako hoćemo da je slan,
onda je nešto drugčiji plan:
stavi se soli kilogram sav...
- Nećemo ni takav!
Hoćemo smijeh vedar i zdrav
i sladak, sladak,
sladak k'o med!
- E, onda je ovakav red:
stavi se najprije mlijeko kravlje,
ono je mislim, dobro za zdravlje...
- A otkud nam mlijeko?
- Pa, to je lako, priđemo kravi:
"Izvini, draga gospođo kravo,
čuli smo da ti je mlijeko zdravo,

bi li nam ga malčice dala?
Može?!
E, baš ti hvala!"
Pomuzemo i gotovo! Lako, zar ne?!

– Da, ali otkud nam krava?

– Zbilja, pronaći kravu
stvar nije laka...

– A može li mlijeko iz tetrapaka?

– Može!

– A zatim?

– Zatim, neka nam ne bude mrsko,
stanimo i pred šećernom trskom:
"Trsko, tršćice, bi li nam dala
malo svoga slatkog kristala?!"
E, baš ti hvala!"

– A ako nemamo trske?

– Ako nam nije pri ruci trska
ili neka šećerna repa,
onda može i kocka šećera
ili bombon iz tvoga džepa.

– Što se dalje stavlja?

– Dalje se stavlja i jedan vic,
koji je pričao nečiji stric,
pa malo igre, desetak šala,
poneka dosjetka dvorskih budala,
onda se sve to u tavi drži
i jednom šaljivom pjesmom zaprži.

– A kad je gotov smijeh?

– Saspemo ga u mijeh,
pa kome god se smije,
neka iz mijeha pije...

Nazdravlje!

ŠTA BI BILO LIJEPO BITI

– Hajde da se igramo
"Šta bi bilo lijepo biti".

– Mogu l' i ja?

– Možeš i ti.

– Pa, bilo bi lijepo biti –
jablan viti.

Navrh brda kao strijela,
pored rijeke, na kraj sela,
miluje te sunca zraka,
imaš kapu od oblaka,
kraj uha ti vjetar šuška,
sokovi kroz stablo mile...

– Jeste, da nije pile!
A šta ćeš kad dođe pila,
visoki zeleni druže,
pa te kod nožnih prstiju
poprijeko prestruze?!

– Zato bih ja radije bila
ptica čila.
Imala bih krila,
nebo nada mnom kao svila,
cvrkutala bih od jutra do mraka...

– Jeste, da nema kobaca i svraka,
da nema prački, pušaka
i zločestih dječaka.

– Pa šta bi ti radije bila,
hajde smisli, pa reci.

– Ja bih radije bila
riba u rijeci...

– Riba u rijeci, ludice?!

A ribari,
a mreže,
a udice?!

Pa razni krivolovci,
pa zagađivanje rijeka...
Nema tu lijeka.

– Ja bih zato volio biti
obična krava!
Bar bih vam davao mlijeka...

– Kako hoćeš, na tvoju volju,
al' stare krave mesari kolju...

– Ja imam želju bolju:
biti zećić u polju.
Brz da budem poput munje
kad kradem komšijske dunje...

– Ha, ha, ha!... Šta će ti dunje,
ako si zeko?!

A, osim toga, ne bi stigao daleko:
promaše lovci,
stignu te vuci,
pobjegneš njima,
zgrabe te lije...
Zecu uopšte veselo nije.

– Vidite, svima je teško
od jablana do zeca...
Budimo zato sretni
što smo obična – djeca!

Hajdemo se igrati neke druge igre...
Hajde da se igramo neke druge igre...

PREVRNUO SE SVIJET NAOPAČKE

Prevrnuo se svijet naopačke:
zemlja je gore,
a nebo dolje!
S nogama uvis šetaju mačke,
krošnjama nadolje
vise topole!

Točkovi kola
idu al' strijepe
da se od puta
ne odlijepi,
jer, dabome,
i taj je put,
pogodili ste –
izokrenut!

Naglavačke cvjeta i cvijeće,
poleđuške hodaju mravi,
čak se i zemlja STVARNO okreće –
kad malo duže dubiš na glavi!

OKRUGLA PRIČA

Kružio jedan okruženi krug
oko jednog okruglog kruga,
pa tako kružeći zaokružio
još jedan okrugao krug.

Počnu, onda, ta dva okružena kruga
da kruže oko onog okruglog kruga
i, tako kružeći, zaokruže

još dva okrugla kruga!

I onda sva četiri okružena kruga
počnu ukrug da kruže
oko onog okruglog kruga –
i zaokruže još četiri okrugla kruga!

Pa onda tih osam okruženih krugova
počnu da kruže oko onog okruglog kruga
i, tako kružeći, zaokruže –
još okruglo osam okruglih krugova!

I onda tih šesnaest okruženih krugova
počnu da kruže,
okružuju
i zaokružuju
okrugle krugove
oko onog okruglog kruga,
u sredini okruženih krugova –
sve dok im se, od silnog kruženja,
sve nije zavrtjelo u glavi...

DOSJETLJIVI DJED

Svi dječaci su tog ljeta imali po jednog šarenog zmaja. Bili su otprilike isti, ali su krila kod svakoga bila drugačije išarana. I svi su mogli daleko i dugo letjeti. Samo Ivan nije znao sam napraviti takvu igračku, pa je povazdan pogledom tužno pratilo zmajeve većih dječaka. Doduše, Davor mu je dva puta nudio svog zmaja, ali je za to tražio četiri klikera i lopticu za tenis.

Zbog toga niko nije bio sretniji od Ivana kad mu je tetka iz Beča donijela pravog pravcatog zmaja! Bio je veći i šareniji od svih koje su imali dječaci iz susjedstva. Ali šta to vrijedi, kad nije mogao poletjeti! Ivan se dugo uzalud trudio i napisljetu rasplakao i rastužio više nego kad ga uopšte nije imao.

– Šta bi mu moglo biti? – pitala se u čudu Ivanova tetka.

– Ne znam u čemu je kvar, ali, zbilja, ne može letjeti – rekao je Ivanov tata, nakon što je i on isprobao igračku.

– Da mu, možda, negdje nije ispašao koji dio? – pitala je Ivanova mama.

– Nemoj mi plakati. Kupit će tebi baka drugog zmaja – brižno ga tješila baba.

Samo Ivanov djed ništa nije rekao. Ustao je i otišao negdje iza kuće. Ubrzo se vratio

noseći u ruci Gaćana – svog najdražeg goluba. Privezao je zmaja za njegovu nogu i pustio ga iz ruke. Gaćan zamahnu krilima, a u Ivanovim rukama poče se odmotavati konac kojim je bio vezan.

Golub i zmaj brzo su se smanjivali pred Ivanovim očima.

– Djede, leti! – sjao je od sreće dječak.

– Leti, leti... – zadovoljno se smješkao i dosjetljivi djed.

IDE JESEN, IDE ZIMA...

ŠTA RADI JESEN?

Ta jesen čini
šta joj je volja:
sasuši trave
i sljušti polja.

Ohladi sunce
i skrati dane,
svakom voćnjaku
opljačka grane.

Sakrije negdje
cvrčke i svice,
nekud daleko
pošalje ptice...

A zatim žmirka
kroz tužne krošnje,
zlateći njihove
dronjave nošnje...

TUŽAN DAN

Danas nisu
pjevale ptice,
ni vjeverice
nisu skakale.

Danas su
sve šume
kraj Rume
plakale...

Srušila
oluja
dom jednog
slavuja...

SAN JEDNOG MASLAČKA

Sanjao jedan
žuti maslačak
da je postao
meki oblačak,
da mu je umjesto
žute krunice
izrasla druga,
od bijele vunice –
kao mjeđurić
od sapunice!

I da se nove
latice krune
čim malo jače
vjetar dune!

Sanjat' se više
nije usudio,
i zbog toga se
odmah probudio.

I gle čuda:

što mu se snilo,
već mu se bilo
i dogodilo...

LIŠĆE

Lišće drveća je poput jata ptica:
S proljeća se izleže,
preko ljeta raste,
a s jeseni mu ojačaju krila,
pa poleti iz krošnji
kao ptice iz gnijezda...

JESEN U PORODILIŠTU

Jesen je. Na sve strane
umiru trave bez glasa,
prazne se njišu grane,
nigdje cvijeta ni klasa.

Nebu se oči mute,
nit' vidi, nit' gleda išta,
kesteni tužno šute
ISPRED porodilišta.

Al' UNUTRA je radost,
pjesma, prava divota –
Svake večeri počne
desetak novih života!

Napolju, puna sjete,
tone sunčeva lađa,
unutra dijete po dijete,
k'o cvijet po cvijet se rađa...

ZIMA

Obukla priroda u selu
bijelu
odjeću posljednjih dana.
Livade male
pospale
ispod mekanog jorgana.

Gole šumice
lice
šamijom plišanom skrile.
Barice, ograde,
stazice,
dobiše ogrtače od svile.

Zelene sestrice
jelice
skupile široke skute,
pa pod šubarom bijelom
cijelo
vrijeme na brdu čute.

Grudvice lete –
gle'te!
Djeca se sankaju na brijeđu!
Ptičice bose
prose,
one se ne raduju snijegu...

NEMOJTE BITI TUŽNI

Svako je našao sreću
u ovom šarenom svijetu:
mravu je sreća u radu,
a leptiru u letu.

Ptici je cvrkut sreća,
pčeli je sreća u medu,
lopta je sretna na travi,
a klizaljke na ledu.

Sreću ima i potok,
i zećić u šumi siv,
potok je sretan što teče,
a zećić – što je živ.

Nemojte biti tužni,
drugari, ni ja neću,
u ovom velikom svijetu
svako će naći sreću.

Ima, sigurno, negdje
i mala sreća neka,
koja ničija nije –
već samo na vas čeka.

BIJELI SVIJET, ŠARENI SVIJET

Nekad davno, dok još ni sunce nije bilo tako sjajno i toplo kao danas, svijet nije bio ovako šaren i lijep. Njime je, iz bijelog dvorca s vrha Bijele planine, vladala Bijela Carica, a kako je ona najviše voljela snijeg i zimu, sve je u tom njenom svijetu bilo bijelo, prebijelo. Dok je trajala zima, to je i bilo razumljivo – snijeg bi pokrivaо šume i kuće, brda, doline i puteve i sve je moralo biti bijelo. Ali, kada se snijeg za vrijeme kratkog ljeta otapao, ni tada nije bilo druge boje, osim bijele. Iz bijele zemlje rasla je bijela trava, cvjetalo je samo bijelo cvijeće, u šumama su rasla samo bijela stabla, živjele samo bijele životinje, tekle su samo bijele rijeke i letjele bijele ptice. Ljudi su nosili samo bijela odijela i u bijelo krečili kuće. Nije im to smetalo, jer za drugu boju nisu znali – druge boje na svijetu nije ni bilo. Svijet je bio tako bijel da mu je i poslije toliko vremena ostalo to ime, pa se i danas može čuti: "otisnuo se u *bijeli svijet*" ili: "luta po *bijelom svijetu*."

I sve je to bilo tako i ko zna koliko bi još trajalo da na bijeli svijet nije došao jedan sasvim drugačiji dječak. Imena mu se više нико pouzdano ne bi mogao sjetiti, ali priča o onome šta je uradio prenijela se i do danas. Izgledao je, u stvari, kao i sva druga bijela djeca. Ali izgled nije uvijek najvažniji, zar ne? Dok bi se drugi igrali, on bi radoznalo zavirivao ovdjeondje, čeprkao po travi, rezuckao nešto nožićem, zapitkivao starije o stvarima o kojima oni nikada nisu ni razmišljali, a često bi ga vidjeli kako zamišljeno i odsutno zuri u nebo. Tako su pomislili da je skrenuo s pameti, pa su ga vršnjaci počeli izbjegavati, a odrasli sažalijevati.

Ali, što je dječak više rastao, bivao im je sve zagonetniji. Govorio je tako lijepo, da bi, slušajući ga, seljaci zaboravlјali na posao, domaćice na ručak, pa čak i bolesnici na svoju

bolest. Sam je napravio neku čudnu sviralu, kakvu ljudi do tada nisu poznavali, i svirao na njoj tako divno da su čak i ptice u letu sa čuđenjem zastajale da ga čuju.

Vijest o tome prenese se brzo, kao da ju je vjetar raspuhao po cijeloj carevini, pa stiže i do ušiju Bijele Carice. Tako neobičnog dječaka, sada već mladića, dovedoše u Bijeli dvor. Njegove priče i muzika opčiniše vladaricu i ona mu ponudi carsku službu.

Pričao je na dvoru i svirao neprekidno. Slušali su ga otvorenih usta, gotovo ne dišući, ne vjerujući da se riječi mogu tako sklapati i slagati i da na svijetu postoje zvuci kakve je mladić izvlačio iz svoje svirale. I svi su poslije njegovih priča i svirke bivali opčinjeni, samo je on bio nespokojan i nezadovoljan.

Bijeloj Carici, koja je bila oštromorna vladarica, to ne promaće, pa ga jednom nasamo pozva i reče:

– Otkrio si nam čarobne stvari, svima si nam miljenik, pa ipak, čini mi se, nisi zadovoljan. Reci mi šta ti je?

– Ne znam, presvijetla Carice – sleže mladić ramenima. – Toliko toga lijepog i neobičnog dešava se u meni, a tako malo uspijevam prepričati riječima i dočarati sviralom. Osjećam da postoji još neki skriveni način. Tu negdje, u blizini, na dohvrat ruke, ali nikako ga ne uspijevam otkriti...

– Mlad si – reče mu Carica na to – i odatle taj nemir u tebi. Vremenom, naučićeš biti zadovoljan s onim što ti je dato. No, pusti to... Hajde, odsviraj mi nešto.

Prošlo je otada ne mnogo vremena – koliko da vjetar preleti planinu s kraja na kraj, a mladić usni strašan san. San o njihovom bijelom svijetu koji više nije bijel! Drveće, trava, kuće, ljudi, ptice – ništa više nije bilo bijelo! Sve je izgledalo nekako drugačije, mnogo drugačije.

Mladić se silno uplaši, probudi se znojav i izmoren, ali nikome o svom strašnom snu ne reče ni riječi. Međutim, druge bijele noći san se ponovi. Lijepo je vidio da šuma više nije bijela, da se i krovovi kuća razlikuju, da je gotovo svaki cvijet drugačiji! Kad mu se san i treće noći ponovi, mladić se uplaši da će poludjeti, pa izade u vrt gdje ostade budan do ponovnog izlaska sunca. A noć je bila tiha, topla i, kao sve dotadašnje, bijela. Baš onako bijela kao što su i sada noći ponegdje u svijetu bijele. Na velike bijele cvjetove u vrtu pala je rosa. Kapljice su glatko ali lagano, zastajajući ponekad kao u nedoumici, klizile niz listove, skupljale se na njihovim šiljastim obodima, otežavale i otkidale se kao krupne gorke suze. U jednoj od njih, prije nego što odlučno krenu nadolje prema šumi vlati, ogleda se tek izašlo sunce. I gle! Mladićev, san se ponovi i pred njegovim sasvim budnim očima: u krupnoj je kapljici na trenutak zasjala raskoš duginih boja! Jasno ih je vidio: jedna, dvije, tri, četiri, pet!... Kapljica se otkinu od lista i rasprsu u travi. Na trenutak sve opet postade bijelo, ali se u novoj kapljici čudesna igra ponovi. I tako, od lista do lista, od kapljice do kapljice, mladić je očima upijao čarobni sklad boja, pa i kad rose nestade, on nastavi tu čarobnu igru.

"Ova bi ruža mogla biti kao ona prva boja. Ovaj cvijet kao ona druga. Trava bi mogla biti kao treća, rijeka kao četvrta, kuće, drveće, nebo, svijet...!" grozničavo je računao. "Pa, da! Zašto bi sve na ovom svijetu moralo biti bijelo?!"

– Presvjetla vladarice! – kliknu mladić naklonivši se pred Bijelom Caricom. – Jutros u vrtu, kap mi je rose otkrila skrivenu čaroliju boja! Niko na to nije ni pomisljao, ali naš svijet više ne mora biti bijel!

Carica ga najprije nije razumjela, ali kako je njegova priča bivala sve šarenija, ona ga ozbiljno prekori i napislijetu mu strogo zabrani da o tome uopšte misli:

– Ti o tome lijepo govorиш, ali svijet može biti samo takav kakav je – b i j e l! I ne prljaj mi ga ničim!

Potišten, mladić napusti dvor i noć prespava u polju. Ujutro ga probudi grupa seljaka koja je u blizini kosila žito.

– Sviraj nam dok radimo – zamole ga oni.

– Sviralu sam ostavio na dvoru, a tamo se više ne vraćam. Ali, dok ne napravim novu, pričat ću vam priču o bojama.

– Šta ti je to?

– Evo, na primjer, žuta... Žuta je žuta kao žuta. Sunce bi moglo biti žuto.

– Sunce je bijelo – reče jedan od seljaka – i sve je bijelo kao bijelo. I tvoje žuto je bijelo kao bijelo.

– Vaše bi žito moglo biti žuto kao žuto – dosjeti se mladić.

– Žito je bijelo! – reče seljak ljutito i okrenuvši mu leđa nastavi košnju.

Teški su dani došli za mladića. Prestao je pričati, jer нико više nije slušao njegovu priču o bojama. Ljudi su pomislili da je skrenuo s pameti, pa su ga počeli sažaljevati. Dozvolili bi mu da prespava u nekom sjeniku, a ponekad dobio bi ostatke njihovog objeda za neki sitni posao u štali.

I tako, prošlo je ljeto, prošla je jesen, a prođe i zima.

Jednog ranog proljetnog jutra, dok je u polju gledao rađanje novog bijelog dana, na dlan mu sletje leptir.

– Želiš li ti čuti priču o bojama? – upita ga mladić. Ovaj samo sklopi i ponovo raširi svoja bijela prozirna krila što su mu plašljivo podrhtavala na svježem proljetnom vjetru.

– Ah, to je tako tužno – uzdahne mladić. – Kada bih ti ih barem mogao pokazati. One su tako lijepе...

Jutro je bilo tiho i bijelo. Negdje u daljini čuo se pijetao. I crkvena zvona. Seljaci su se spremali poći u polje. Jedna topla suza klizne niz mladićev obraz i kapne na krilo leptira...

I gle! Zbi se čudo! Suza se topila u sliku od hiljadu boja! Iznenaden, leptir uplašeno sklopi i ponovo raširi krila i tako preslika čaroliju. Ushićen od sreće, ali još uvijek pomalo uplašen, šušnu s mladićevog dlana vrludavim, drhtavim letom, kakvim i danas leti, stresajući zlatasti prah boja s krila.

Mladić nije mogao zadržati uzvik oduševljenja. Nošen vjetrom, prah je bojio travu, vrt, polje, šumu, ptice, nebo! Sve je zablistalo i oživjelo u stotinama, u hiljadama nijansi. Obezglavljen od radosti, mladić potrči za leptirom i uronivši u čudesni oblak, izgubi se u šarenilu.

Seljaci iz obližnjeg sela, koji su već krenuli u polje, razrogačenih očiju promatrali su

čudo. Oni odvažniji počeli su klicati od oduševljenja i bacati kape u zrak. Neki od njih ostavljali su svoje alatke, trčali i valjali se kao djeca, kupajući se u bojama. Ubrzo, cijelim se krajem razlilo slavlje.

Tog istog jutra, zbumjeni carski savjetnici probudili su Bijelu Caricu, da bi je izvjestili o čudu što je blistalo u dolini podno dvora. Stavši pred prozor Carica je imala šta vidjeti: plavo se nebo oslikavalo u rijeci koja je vijugala kroz zelenu livadu urešenu šarenilom prvog proljetnog cvijeća. A tamo dalje disala je tamnozelena šuma.

– Gdje je moje bijelo carstvo?! Što se zbilo s mojim bijelim svijetom?! – vrissnu Carica od ljubomore. Slika je bila tako lijepa, prelijepa, da ju ova sakri od svojih podanika navukavši na prozore debele bijele zastore.

– Straža! – zazove u očaju razderavši komad bijele tkanine sa svog carskog ogrtača. – Stavite ove bijele poveze na svoje bijele oči i dovedite mi mladića koji nam je nekad svirao i zabavljao nas svojim pričama. I ma što da se dogodilo, ne skidajte poveze s očiju!

Uz topot bijelih konja, bijeli su se vojnici razjurili kraljevstvom, ali onako slijepima, izgubio se ubrzo svaki trag.

Bijela je Carica tada zauvijek zatvorila vrata bijelog dvorca i više je niko nikada nije video. Vremenom, na vrhu planine, ostala je samo bijela ruševina, komad leda, kao bijeli nijemi svjedok jednog davnog, bijelog vremena.

A kuda je otisao šareni mladić? Niko to pouzdano ne zna. Čak mu se ni imena niko više ne bi mogao sjetiti. Ali, priča o onome što je uradio prenijela se i do danas.

Možda još ponekad, u rano proljeće, kad su jutra tiha i svježa i kada zapjeva pijetao, negdje iz daljine, može se čuti nešto poput njegova daleka šapata i čarobnih zvukova flaute nošenih vjetrom.

I kad se na nebu poslije kratke kiše pojavi dûga, kažu da ga se tada može sresti kako pod njom smišlja, pronalazi i miješa nove boje, čijom neponovljivom ljepotom možda opet kani izmijeniti svijet.

BILJEŠKA O PISCU

Šimo Ešić, rođen 1954. godine u selu Breze kod Tuzle, poznati je dječiji autor. Objavio je desetak knjiga poezije i proze, ("Zdravica na kraju djetinjstva", "Vezena torbica", "Rudarev kućerak", "Pola igra, pola zbilja", "Šuma", „Putovanka“, "Šta li mrda iza brda", "Dva srca", "Priče za laku noć"...) te nekoliko radio-igara za djecu i kazališnih predstava za najmlađe ("Zeleni šeširić", "Amela", "Tajna sehare", "Oživjele stvari").

Knjiga "Rudarev kućerak" doživjela je sedam izdanja i proglašena je najboljom dječjom knjigom u Bosni i Hercegovini 1979., a za radio-igu "Zeleni šeširić" dobio je nagradu Radio-Zagreba 1973. godine. Više puta je nagrađivan na književnim konkursima za kratku priču.

Ešić je zastupljen u kompletu "Dječija književnost naroda i narodnosti BiH u 20 knjiga", u antologijama i izborima lektire u našoj zemlji, te u udžbenicima za osnovnu školu u BiH i

Hrvatskoj. Knjige su mu prevodene na slovenski, makedonski i albanski, a pojedinačne pjesme i priče na poljski, njemački, švedski, talijanski, mađarski, bugarski i turski jezik.

Radio je kao novinar Radio-Tuzle i Radio-Sarajeva, urednik Izdavačke kuće "Univerzal" u Tuzli, a posljednjih sedam godina je slobodni književnik.

Sada (privremeno) živi i radi u Wuppertalu, u SR Njemačkoj.